

UVODNE BESEDE

Tole pomlad je zaznamovala pandemija »korona virusa«. Marec, april in del maja smo preživali doma in preizkušali moč informacijsko-telekomunikacijske družbe. Zaposleni so delali na daljavo, mladi so se učili na daljavo, vsi pa smo prav tako na daljavo skušali obdržati stike s svojimi prijatelji, znanci in sorodniki. Zdaj se pandemija končuje, mi pa smo preverili, kaj je v tem času nastajalo med člani društva. Čas stikov na daljavo nas je vsekakor zaznamoval in to zveni tudi iz prispevkov naših sodelavcev.

Dobro je, da izvemo, kaj društvo načrtuje v tem letu, izpeljava pomembnih nalog bo močno odvisna od sredstev zanje. Čas je kot nalašč za to, da premislimo o izobraževanju na daljavo, ko gre za odrasle udeležence izobraževanja. Ne spreglejmo tudi mnogih strokovnih del psihologinje in pedagoginje ddr. Barice Marentič Požarnik, ki je praznovala 80-letnico. Tudi v tej številki bomo prebrali, ob spodbudi dr. Nives Ličen, dva prispevka študentk FF, oddelka za pedagogiko. Spremlja nas tudi sestavek, ki nas bo spomnil, naj se v življenju večkrat ozremo tudi vase.

Prijetno poletje vam želimo.

Urednica Marija Velikonja (mvelikon@gmail.com)

NAČRT AKTIVNOSTI ANDRAGOŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE V LETU 2020

V letu, ki je pred nami, bo obseg dejavnosti in aktivnosti, ki jih bomo organizirali v ADS, v precejšnji meri odvisen od sofinanciranja MIZŠ. Do 20. marca smo se prijavi na razpis MIZŠ za sofinanciranje dejavnosti in programov izobraževanja odraslih v letu 2020.

Odobritev prijavljenih aktivnosti bo tokrat odvisna tudi od razvoja dogodkov, ki jih je zaznamovala pandemija »korona virusa«. Že tako skromna sredstva, ki so namenjena izobraževanju, napovedana sprememba državnega proračuna itn. bodo vplivala tudi na možnosti sofinanciranja dejavnosti društev, še posebej nevladnih organizacij, tudi našega društva. Kljub temu načrtujemo vsaj nekaj ključnih aktivnosti za leto 2020.

PRIJAVLJENE AKTIVNOSTI

1. Posvet : Virtualna prihodnost izobraževanja odraslih kot alternativa standardnim oblikam izobraževanja

Cilji naloge in pristopi za njihovo doseganje

V strategiji digitalne Slovenije do leta 2020 se zavzemamo za hitrejši razvoj digitalne družbe in izrabo priložnosti, ki jih omogočajo informacijsko-komunikacijske tehnologije za splošne gospodarske in družbene koristi. Tudi formalno in neformalno izobraževanje odraslih bi morali pospešeno odpreti novim idejam, alternativnim oblikam izobraževanja (zgolj izobraževanje na daljavo in spletne učilnice so ob pomanjkanju programov premalo)

Je Strategija odgovorila na vprašanje, kako se bomo izobraževali v prihodnje in koliko smo na to pripravili zlasti starejšo, digitalno slabo pismeno generacijo. Slovenija tudi po podatkih razvitosti informacijske družbe primerjalno že desetletja vztrajno pada, kar se negativno odraža na vseh razvojnih področjih. Evropski konkurenti nas prehitevajo tudi v znanju, izobraževanju in uporabi nove napredne tehnologije v izobraževanju odraslih.

Kako pomembno je znanje digitalne pismenosti, e-veščin in uporaba ter razvoj IKT storitev, smo pravkar pričla pri pojavu pandemije korona virusa, ko se je vsa dejavnost, še posebej izobraževanje, učenje in informiranje, preselila na splet in v medije in so še posebej starejši velikokrat nemočni, če ne znajo uporabljati teh veščin.

Prvo in najpomembnejšo nalogo pri uresničevanju vizije digitalizacije življenja, dela in učenja, ki se vse bolj seli v neformalne in priložnostne oblike informiranja, izobraževanja in učenja, bi morali opraviti prav izobraževalci odraslih.

Cilj posveta je

- ugotoviti stanje na področju digitalizacije v izobraževanju odraslih, uvid v alternativne možnosti digitalnega izobraževanja (IKT vsebine, mediji, umetna inteligenca in internet)
- iskati odgovore na vprašanje, kako se bomo v Sloveniji izobraževali odrasli v prihodnje
- ugotoviti, kakšna je virtualna prihodnost izobraževanja odraslih (prednosti in pasti)

Že posvet, ki smo ga v ADS organizirali junija 2019, je pokazal, da se v izobraževanju odraslih s temi vprašanji in vsebinami premalo ukvarjamo, čeprav so to nove paradigme v izobraževanju, tudi odraslih, ki jih ne bomo mogli več dolgo potiskati na obrobje zanimanja in delovanja.

Posvet bomo organizirali v drugi polovici leta 2020, predvidoma v jeseni. Pri tem računamo na sodelovanje z ACS, ZLUS DOIO, z resornimi ministrstvi (za izobraževanje, delo, gospodarstvo, kulturo, zdravje) in vidnimi strokovnjaki na fakultetah in v razvojnih institucijah, ki se ukvarjajo z novimi tehnologijami (mediji, informacijske tehnologije, umetna inteligenca, varstvo človekovih pravic in internet).

2. Ugotavljanje in analiza izobraževalnih potreb in kompetenc odraslih s posebnimi potrebami za lažje vključevanje na trg dela

Cilji naloge in pristopi za njihovo doseganje

Zadnja leta se v ADS zelo intenzivno ukvarjamo tudi z odraslimi s posebnimi potrebami in inkluzijo in z možnostmi za izobraževanje odraslih. Evalvacije so nas usmerile v nadgradnjo izobraževalnega programa in pripravo ustreznega priročnika, ki dopolnjuje vsebine izobraževalnega programa in bo služil kot gradivo učiteljem, izvajalcem, organizatorjem, mentorjem, terapevtom, staršem itn.

Inkluzija oseb s posebnimi potrebami je pri nas dokaj urejena za populacijo otrok, manj za mladostnike, povsem zanemarjeno pa je področje v tranziciji, ki se prične s srednješolskim izobraževanjem in nadaljuje s terciarnim. Izobraževanje odraslih oseb s posebnimi potrebami pa je, z nekaj izjemami, bolj ali manj pozabljeno in prepuščeno društvom, zavodom in nevladnim organizacijam, staršem in posameznikom. Resnični problemi se pričnejo z vključevanjem odraslih s posebnimi potrebami, ki se želijo v skladu s svojimi sposobnostmi zaposliti, vključiti na trg dela.

Cilj: Znanje in izkušnje, ki smo jih nekateri člani ADS pridobili v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki pri ukvarjanju z našimi projekti - z inkluzijo odraslih s posebnimi potrebami v izobraževanje, bo dobrodošlo pri naši nameri, da analiziramo in proučimo potrebe po dodatnem znanju in kompetencah odraslih s posebnimi potrebami oz. s posameznimi primanjkljaji in njihove možnosti za lažje vključevanje na trg dela. To bo tudi izhodišče za pripravo novih programov nadaljnega spopolnjevanja in usposabljanja odraslih s posebnimi potrebami.

Potek dela: Pripravili bomo obsežno analizo: instrumentarij bodo ankete in vodeni intervjuji. V raziskavo bomo zajeli posamezne vzorce oseb s posebnimi potrebami, ki imajo določene primanjkljaje (lažje motnje v duševnem razvoju, naglušnost in gluhosto, slabovidnost in slepoto, gibalno ovirane itn.)

V analizo bomo zajeli tudi vzorec izbranih delodajalcev ter vodstva zavodov in institucij, ki že sedaj zaposlujejo določeno število oseb s posebnimi potrebami.

Analiza zbranih podatkov naj bi pokazala, katere so kompetence, ki jih odrasli s posebnimi potrebami (kljub stereotipom in pomislekom) imajo in katera so tista znanja in kompetence, ki jih dodatno potrebujejo. Ugotovitve bodo osnova za pripravo novih programov izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami, s poudarkom na lažji poti do zaposlitve, vključevanja na trg dela. Nalogo bomo predvidoma opravili v sekciji ADS za delo z odraslimi s posebnimi potrebami, ki deluje predvsem s pomočjo sodelovanja zunanjih strokovnjakov s tega področja. Pri tem bomo sodelovali z institucijami, zavodi in organizacijami, ki se ukvarjajo s posebnimi potrebami, FF-oddelkom za pedagogiko, FDV (sodelovanje študentov pri metodologiji in izvedbi naloge).

3. Sodelovanje in udeležba na 6. tradicionalni mednarodni konferenci Gradimo mostove v izobraževanju odraslih 2020 na Kosovu

Dosedanje sodelovanje in srečanja na konferencah Gradimo mostove v izobraževanju odraslih, ki so že tradicionalne, saj bo letos organizirana že 6. konferenca v organizaciji kolegov iz Kosova, so pokazale, da je takšen način sodelovanja odličen za razvoj izobraževanja odraslih v posameznih državah, za izmenjavo izkušenj, teorije in prakse.

Na zadnji konferenci v Srbiji smo se dogovorili za nekatere nove cilje in sodelovanje v prihodnje. Finančne zadrege organizatorjev pa bi v prihodnje reševali s projektom Erasmus +

Dogovorili smo se še, da bo nosilec projekta Hrvaška (Dante z Reke), ADS pa v sodelovanju z ACS pridružen partner.

Tudi v letu 2020 bosta na konferenci na Kosovu predvidoma vsaj dva člana iz ADS v delegaciji Slovenije. Kot začetni organizatorji teh konferenc želimo, da se tovrstno sodelovanje nadaljuje in v ta namen bomo na tokratni konferenci iskali skupne poti in cilje, kako nadaljevati v prihodnje.

OSTALE AKTIVNOSTI

- Odzivi na aktualna vprašanja in probleme v izobraževanju odraslih na nacionalni ravni
- Sodelovanje s sorodnimi zvezami in društvi, ministrstvi, še posebej z MIZŠ, z ACS, CPI, fakultetami, javnimi zavodi, šolami.
- Sodelovanje pri pripravi nove zakonodaje (Nacionalni program za izobraževanje odraslih). Za članico delovne skupine strokovnjakov je bila imenovana Olga Drofenik, namestnica Ida Srebotnik.
- Dokončanje in promocija priročnika »Inkluzivnost vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami«. Nosilki Maja Povše in Ida Srebotnik.
- Pobude in dogovori o ustanovitvi Krovne organizacije za izobraževanje odraslih, nosilka Ida Srebotnik (prvi pogovori že potekajo).
- Udeležba članov ADS na pomembnih strokovnih dogodkih, ki so povezani z izobraževanjem odraslih doma in v tujini.
- Članarina ostaja tudi v letu 2020 nespremenjena, odgovornost članov pa je , da jo redno poravnajo, saj je znesek skromen.

Ida Srebotnik (drustvoio@gmail.com)

INKLUZIJA VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA IN IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH S POSEBNIMI POTREBAMI

Pripravljamo strokovno gradivo

V Andragoškem društvu Slovenije smo v sekciji za izobraževanje odraslih s posebnimi potrebami (PP) leta 2015 prvič izvedli izobraževalni program **Inkluzivno izvajanje izobraževanja za odrasle s posebnimi potrebami**. Program je namenjen izobraževalcem, organizatorjem, učiteljem, terapevtom, zdravstvenim delavcem, staršem, skrbnikom ipd. Program vodijo strokovnjakinje, vsaka s svojega področja skupine oseb s PP.

Med izpeljavo programa se je izkazalo, da predstavljene vsebine potrebujejo še dobro spremljajoče strokovno gradivo, ki bi dopolnilo vsebine programa, po zaključenem programu pa bi bilo v pomoč udeležencem pri njihovem delu z osebami s PP. Ugotovile smo tudi, da bi tako

gradivo dopolnilo vrzel v pomanjkanju tovrstnih učnih gradiv, ki jih za populacijo odraslih oseb s PP praktično ni. Zato smo se odločile za izdajo priročnika/monografije z delovnim naslovom **"Inkluzija vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami"**. Priročnik bo namenjen vsem, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih in tudi širši populaciji, ki se srečuje z osebami s posebnimi potrebami.

Pripravo priročnika/monografije minimalno sofinancira Ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport. Priročnik bo imel več poglavij, ki jih piše deset strokovnjakinj, ki so sodelovale tudi pri izvedbah izobraževalnega programa.

Predstavljamo okvirno vsebino priročnika/monografije: prične se z uvodnimi besedami in opredelitvijo inkluzije, sledita poglavji o andragoškem procesu izobraževanja in učenja, predstavitev delovanja naših možganov ter poglavje o osebah z okvarami možganov. Naslednji poglavji govorita o osebah s primanjkljaji na posameznih področjih učenja in o gibalni oviranosti. Nato poglavja, ki predstavljajo senzorične motnje - osebe s slepoto/slabovidnostjo, gluhoto/naglušnostjo, gluho/slepoto. V zadnjem delu predstavimo osebe z avtističnimi motnjami in osebe z lažjo motnjo v duševnem razvoju. V vsakem poglavju predstavimo posamezno skupino oseb s PP, bistvena pa je predstavitev metod, tehnik in pristopov za delo s posameznimi skupinami odraslih s PP.

Vsekakor pa bralci v zapisanem ne bodo našli "receptov", kako delati z odraslimi s PP, saj je vsaka oseba, že zdrava, kaj šele oseba s PP, individuum zase, zato bodo v poglavjih zapisana "splošna" priporočila za delo s posamezno ciljno skupino. Delo naj bi izšlo jeseni 2020.

Maja Povše, predsednica sekcije ADS za izobraževanje odraslih s posebnimi potrebami (pomaja@hotmail.com)

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

Izobraževanje na daljavo ni pri izobraževanju odraslih nič nenavadnega. Najstarejša oblika takšnega izobraževanja je bilo 'dopisno izobraževanje', ki smo ga v Sloveniji poznali že, ko andragogike pri nas še nismo razvijali kot akademske discipline in študija. Njegov predhodnik je dopisno izobraževanje, ki so ga uporabljali že sredi 19. stoletja, pri nas pa ga poznamo od leta 1957 (Dopisna delavska univerza, zdaj Center za dopisno izobraževanje Univerzum). Sredi prejšnjega stoletja pa se že razvija, najprej v V. Britaniji in na angleško govorečih območjih, 'open learning' ali 'open university', najbolj značilno na visokošolski ravni; to vrsto izobraževanja pri nas navadno prevajamo z izrazom 'odprto' izobraževanje, ki bi ga bilo bolje imenovati 'dostopno' izobraževanje, saj je zanj značilen dober (odprt) dostop. Izvaja se z različnimi pripomočki, kot so pisna programska gradiva, navodila, inštrukcije, a tudi komuniciranje z učiteljem (mentorjem, tutorjem) bodisi na daljavo (po e-pošti) ali v živo (kontaktna srečanja). Prirejeno je možnostim in značilnostim odraslih, saj odraslim omogoča, da se izobražujejo doma, ne da bi morali zaradi izobraževanja v obliki predavanj in razlage učiteljev obiskovati pouk v šolskih prostorih. To mnogim odraslim pomeni edino možnost za izobraževanje, saj se spričo delovnih, domačih in mnogih drugih obveznosti, ki jih imajo kot odrasli, ne bi mogli udeleževati izobraževanja na klasičen 'šolski' način.

Opisani način izobraževanja in učenja seveda ni značilen za izobraževanje v osnovni in srednji šoli. V razmerah, ko se življenje na vsem svetu podreja boju proti aktualni grožnji – korona-virusu

in s tem povezanem obolenju covid-19, ki jo imenovani virus povzroča – je Vlada tudi pri nas začasno ukinila pouk v šolskih prostorih in učenje iz šolskih razredov umaknila v družine. Šolanje in izobraževanje zdaj poteka na daljavo, zunaj šolskega prostora, tako da učenci dobivajo navodila za učenje prek svojih računalnikov doma; tam opravijo naloge, ki jim jih pošiljajo po e-pošti učitelji, o svojih dosežkih pri takem učenju pa obveščajo učitelje, v šolo. To, da so se zdaj, zaradi prisilne situacije (izogibanje osebnih kontaktov med učiteljem in učenci ter med samimi učenci) k uporabi zatekli odločevalci na področju izobraževanja in šolanja (ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, izobraževalna politika) je seveda za siceršnjo izobraževalno politiko in prakso izjema. V smislu izreka da »v sili hudič tudi muhe žre«. Vendar pa ima vsaka medalja dve strani; to, kar se je zdaj zgodilo, lahko povzroči nepričakovan premik v glavah in dejanjih 'šolskih' politikov.

Šola je institucija in sistem, ki je že dalj časa v krizi. Kljub ugotovitvam, da bi jo bilo treba spremeniti, do zdaj tradicionalne šolske miselnosti in politike ni bilo mogoče spremeniti. Ob tem, da razvoj izobraževalno-komunikacijske tehnologije danes omogoča tudi radikalne spremembe, ki edine lahko pripeljejo do odločilnejšega preobrata pri delovanju šole. Seveda samo to ni dovolj; spremeniti bi bilo treba nekatere fizične okoliščine šolskega dela, kot so: čas, prostor in organizacija. Če se osredinimo na čas, ugotovimo, da je v učnih programih veliko vsebinskega balasta (podatkov, ki jih hitro pozabimo in jih v življenju malo ali nič ne potrebujemo), ki ga je – odvisno od narave posameznih šolskih predmetov – gotovo (po oceni 'čez palec', saj nimamo točnih podatkov) pol preveč. Sodobna informacijsko-komunikacijska tehnologija (računalnik, internet, mobilni telefon itn.) nam omogoča, da podatke sami z lahkoto pridobimo, ko jih v življenju potrebujemo. V šoli je treba pridobiti čas za dejavnosti, ki omogočajo dejavno in raziskovalno učenje, s katerim se razvijajo tudi učne navade in veselje do učenja v prijetnem sproščenem ozračju, ki ga je za to potrebno ustvariti v šoli.

Spremembe je mogoče v šoli doseči in udejanjati le, če sprejmemo filozofijo in strategijo vzgoje in izobraževanja, ki temelji na vseživljenjski učenju; ta pa mora postati »vodilno načelo vsega izobraževanja in učenja ter temeljna družbeno-razvojna strategija«, kot smo zapisali v 'Strategiji vseživljenjske učenja v Sloveniji' (sprejeti na Ministrstvu RS za šolstvo in šport leta 2007). S tem sprejmemo novo izhodišče za celoto in sistem vzgoje in izobraževanja, to, da se učimo in izobražujemo vse življenje. Poleg drugačne razporeditve časa učenja, prinaša strategija vseživljenjske učenja tudi spremembe v prostoru in organizaciji izobraževanja, kar ni aktualno le pri izobraževanju odraslih, temveč – dober primer je tudi zdajšnje izobraževanje na daljavo – v prostoru in organizaciji izobraževanja. Ni nujno, da izobraževanje poteka samo v šoli in ne le v zdajšnji togi organiziranosti. A o tem na tem mestu ne bomo razmišljali. Povejmo le, da se izobraževanje čedalje bolj deformalizira. Spremembam v časovni razporeditvi učenja se morata pridružiti tudi bolj raznovrstna in gibljiva prostorska in organizacijska izpeljava učenja in izobraževanja.

Zdajšnja vpeljava izobraževanja na daljavo v šolah, čeravno nas je k temu prisilil korona-virus, nam daje upanje, da so spremembe v šolah in izobraževanju mogoče. Izkoristimo to za uspešnejši nadaljnji razvoj izobraževanja in učenja pri nas!

Zoran Jelenc (zoran.jelenc@quest.arnes.si)

KORONA NAS NE MORE USTAVITI

Že več kot dva meseca živimo v vzporednem svetu. Eden se odvija tam zunaj in zdi se, da nanj kar naenkrat ne moremo več vplivati, drugi pa je tu, pri nas doma in odvisen od nas samih. Kar čez noč smo se morali prilagoditi na fizično distanco, karanteno in pomanjkanje bližine, celo tistih, ki jih imamo najraje. Bombardirali so nas z informacijami, preverjenimi in nepreverjenimi, nas strašili, namesto da bi nas hrabрили. Celo najhujši nasprotniki elektronskih medijev smo čez noč postali njihovi odvisniki.

Tudi sama sem kar naenkrat ugotovila, da sem več kot tri ure dnevno na internetu, vibru, Whats App-u, ker sem le na tak način lahko komunicirala s svojimi najbližjimi in si izmenjavala izkušnje s prijatelji.

Če je bilo še včeraj izobraževanje na daljavo alternativa, je čez noč postalo normalnost. Moja študentka na Višji šoli je diplomirala na daljavo, konec meseca bom tudi preko aplikacije ZOOM sodelovala na Dnevu vrtnic, ki letos ne bo na čudovito cvetočem vrtu šole Glotta Nove, ampak na daljavo. Vrtnice bomo vonjali samo po spominu.

Strinjam se z Borisom Krabonjo, humanitarcem in učiteljem na srednji šoli, ki je v eni izmed revij odločno izjavil, da ne pristaja, da je videokonferenca enakovredna učiteljevemu javnemu nastopu pred dijaki. Prepričan je, da ubijamo socialno življenje in si ustvarjamo svet brez medčloveških odnosov. Mladi potrebujejo druženje, medsebojno komunikacijo, kritičnost in upornost ter medsebojno soočanje idej in razmišljanja.

In kako je z izobraževanjem odraslih?

Ravno časi, ko smo bili v karanteni, so pokazali, kako hitro lahko zamenjamo klasična predavanja »ex katedra« za alternativna na daljavo. Nekatere izobraževalne ustanove so imele razvito izobraževanje na daljavo že pred karanteno in s prilagajanjem ni bilo težav. Mnoge pa so se znašle v težavah, če učitelji niso bili pripravljeni na nov način učenja.

Že nekajkrat sem bila tudi javno kritična do programa za pridobitev pedagoško- andragoške izobrazbe. Pričakujemo, da bo to izobraževanje doseglo tudi tiste, ki se (večina honorarno), udeležujejo kot predavatelji v izobraževanju odraslih na srednjih šolah itn., podobno kot drugod v Evropi. Program je, po mojem mnenju, potreben vsebinske prenove in posodobitve, z več izkušnjskega učenja in praktičnih napotkov in manj večinskega memoriranja teorije. Nerazumljivo je, saj je večina udeležencev v tem programu zaposlenih, z družinskimi in drugimi poklicnimi obveznostmi, pa je še vedno obvezna 80-odstotna udeležba na predavanjih ob koncu tedna, kar je velika obremenitev za mnoge posameznike. Premalo se upošteva njihovo predznanje in izkušnje, ki jih imajo mnogi udeleženci, saj se izobražujejo tudi na seminarjih, konferencah itn. Pobude, da bi lahko posameznik izbiral med klasičnim in izobraževanjem na daljavo, se več samostojno učil, imel nekaj konzultacij s predavatelji in opravljal zgolj izpite, je naletela pri izvajalcih (pedagoške fakultete) na gluha ušesa.

Toda glej, čudež! V času pandemije so se tudi izvajalci tega programa spomnili, da ga lahko izvajajo na daljavo. Ne vem, kako so to novost sprejeli predavatelji, sem pa govorila z nekaterimi udeleženci, ki so bili navdušeni in jim to ni povzročalo nobenih težav.

Ravno v času karantene je potekal tudi razpis MIZŠ za sofinanciranje izobraževanja odraslih v letošnjem letu. Korona virus je bil navdih, da sem pomislila, kako smo tudi izobraževalci odraslih slabo pripravljeni na takšna nenadna presenečenja, ki obrnejo ustaljeno življenje, navade, ne

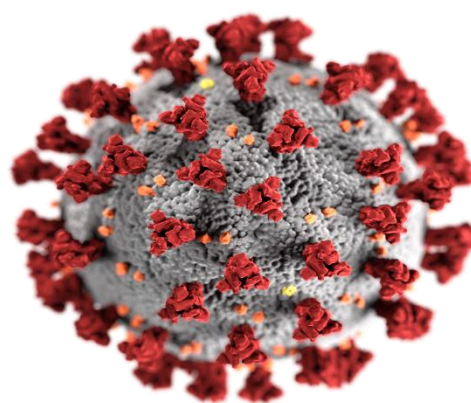
nazadnje tudi učenje, na glavo. Zato sem prijavila program posveta (če ne bo v živo, bo pa na daljavo), na katerem se bomo pogovorili, kako se pripraviti na alternativne oblike izobraževanja odraslih na daljavo v prihodnje, (IKT, G5, umetna inteligenca, mediji), kje so prednosti in kaj pasti.

V času karantene sva se s kolegico Majo Povše tudi zelo intenzivno posvečali pripravi strokovnega gradiva, ki smo ga namenili vsem, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih s posebnimi potrebami. Ustvarja ga kar deset avtoric in želimo si, da bi ga v tiskani obliki izdali do septembra. Z Inkluzijo odraslih s posebnimi potrebami se bomo v ADS ukvarjali tudi v prihodnje. In če bo svet ponovno zakrožil v stare tirnice, se bomo morda letos izobraževalci odraslih iz vseh bivših republik nekdanje skupne domovine že šestič srečali na Kosovu in tradicionalno Gradili mostove v izobraževanju odraslih.

Upam, da v jeseni virus ne bo preveč strašil naokoli in nam bo omogočil, da se bomo ponovno videli in slišali v živo.

Do takrat pa, če že tega ne znajo tisti, ki nam vladajo, vsaj vsi drugi zrimo v novo normalnost razumno in s pametjo!

Ida Srebotnik, predsednica ADS

DEJAVNOSTI ACS V IZREDNIH RAZMERAH

Pandemija covid-19 nas je močno razburkala na individualni ravni in v okviru različnih skupnosti – družine, delovnega okolja in družbe kot celote. **Skupnost izobraževanja odraslih (IO)** pri tem ni nobena izjema. Nasprotno, kot celota smo reagirali natanko tako kot posameznik, ki izve, da je pristal v izrednih razmerah: od začetne nejeverje, prepričanja, da bo vse skupaj trajalo le krajši čas ..., do sprijaznjenja s potrebo po soočenju z novimi okoliščinami in delovanja na povsem nov način. Prav sprejetje takega izziva pa je vedno edina prava odskočna deska za iskanje inovativnih poti in vzpostavljanje prožnih načinov razmišljanja in delovanja – za čas pandemije in po njej.

Na Andragoškem centru Slovenije (ACS) smo se po napotkih MIZŠ in v dogovoru s sorodnimi zavodi odločili za delo od doma in o tem objavili splošno informacijo. Kaj kmalu se je skrbi za lastne vrste pridružila želja, da poskrbimo za naše partnerje in sodelavce v različnih dejavnostih IO (izobraževalna in svetovalna dejavnost, pismenost in temeljne zmožnosti, študijski krožki, program PUM-O, središča za samostojno učenje, ozaveščanje in informiranje ipd.). Na **spletni strani ACS** (<https://www.acs.si>) smo zato vzpostavili rubriko **Aktualna obvestila**, v kateri smo objavili množico informacij in strokovnih napotkov za naše mreže. Na nekaterih področjih, npr. svetovalnem, teče tudi poglobljeno usmerjanje in informiranje prek tedenskih novic. V tej rubriki bomo objavili tudi napotke za vračanje v nove delovne okoliščine.

V glasilu **e-Novičke ACS** (<https://enovicke.acs.si>) smo v teh tednih objavili mnogo člankov izvajalcev IO in sodelavcev ACS, ki kakor koli zadevajo izredne razmere, saj se je kmalu nabralo kar nekaj zanimivih in navdušujočih prispevkov iz prakse. Najdete jih ne le v posameznih mesečnih izdajah e-Novičk, temveč tudi v novi rubriki **Novi koronavirus in mi** (<https://enovicke.acs.si/novi-koronavirus-in-mi>). Ti članki dokazujejo, da so se mnogi v virtualnem okolju odlično znašli in uspešno vzpostavili pogoje za udeležanje izobraževalnega in družabnega vidika IO. Kjer je bila volja, tam se je našla pot.

Na novi **spletni strani Tednov vseživljenjskega učenja (TVU)**, ki smo jih zaradi nastalih razmer prestavili na jesen, je prav tako vzniknila nova rubrika **Za vas** (<https://tvu25.acs.si/za-vas>). V njej objavljamo informacije in razmišljanja – vse s spletnimi povezavami do nadaljnjih virov in z namenom, da širimo – pod pezo novega koronavirusa – *virus učenja*.

Sodelavci promocijskega in informacijskega središča ACS so tako oblikovali svoje 'kotičke', ki že s svojimi imeni nakazujejo vsebine, ki vas tam pričakujejo:

- Anin bralni kotiček: <https://tvu25.acs.si/za-vas/anin-bralni-koticek>
- Erikin učni kotiček: <https://tvu25.acs.si/za-vas/erikin-ucni-koticek>
- Francijev 'čarunalniški' kotiček: <https://tvu25.acs.si/za-vas/francijev-carunalniski-koticek>
- Matejin spletni kotiček: <https://tvu25.acs.si/za-vas/matejin-spletni-koticek>

Naj opozorimo še na portal **Kam po znanje**, v katerem je zbrana ponudba izobraževanja in učenja za odrasle (<https://pregled.acs.si>). V portalu med Aktualnimi dogodki in novicami ter v rubriki Širimo znanje (<https://pregled.acs.si/index.php/sirimo-znanje>) objavljamo relevantne informacije ter zanimive vsebine za spletno učenje v času pandemije.

Evropsko združenje za izobraževanje odraslih (EAEA) nas je s svojo anketo pripravilo do tega, da smo v marcu zbrali nekaj vtisov s terena ter odgovorili na vprašanja o delu v novih okoliščinah. Naše odgovore smo uredili za objavo v slovenskih in angleških e-Novičkah. Naš direktor, mag. Andrej Sotošek, pa je situacijo povzel v spletnem dnevniku, objavljenem v platformi EPALE.

Neprestano objavljamo in delimo objave drugih v **družbenih medijih ACS**:

- FB ACS: <https://www.facebook.com/AndragoskiCenterSlovenije>
- Twitter ACS: <https://twitter.com/AndragoskiSLO>
- FB Knjižnica ACS: <https://www.facebook.com/ACS.knjiznica>
- FB TVU: <https://www.facebook.com/TedniVsezivljenjskegaUcenja>
- Twitter TVU: <https://twitter.com/tvuslo>
- Instagram TVU: <https://www.instagram.com/tvuslo>

(I)zbranih informacij, usmeritev, pobud ... je torej veliko. Upamo, da so naletela na plodna tla, da so dosegle čim več koristnikov in da prispevajo k lažjemu delu ter življenju nasploh.

V teh dveh mesecih so se oblikovala tudi prva spoznanja, ki jih bomo poglobili na različne načine – s pogovori (končno spet v živo), anketami, primerjavami z drugimi državami, sintezami ipd. Brez dvoma je pomembno dogajanje spremljati ter zbirati gradiva in pričevanja, nato pa analizirati

in oblikovati temelje za nadaljnje delovanje v t. i. 'normalnih okoliščinah'. Slednje ne bodo nikoli več takšne, kot so bile še nekaj tednov nazaj.

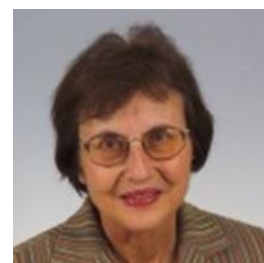
Prožnost, medsebojno zaupanje in spoštovanje, zavzetost, komunikacija in izmenjava na enakovrednih temeljih, usmerjenost v prihodnost, temelječa na modrosti preteklega ... vse to se (mi) zdijo pomembna načela, ki so nas vodila do zdaj in morajo (p)ostati naša stalnica. In ker je vsaka skupnost zares trdna le toliko, kolikor je trden njen najšibkejši člen, je treba vlagati v že zdavnaj prepoznane, a še vedno podhranjene vidike IO – tako kar zadeva ciljne skupine kot tudi vsebine. Nabor 'orodij' in ukrepov, ki jih lahko za to uporabimo, smo na mah razširili – ker nismo imeli izbire. In je šlo, zato naj nas radovednost in pripravljenost za spoprijemanje z vedno novimi tehnološkimi in drugimi izzivi nikoli ne zapustita!

Na koncu pa smo še vedno samo ljudje – kar naenkrat vsi po vrsti ranljivi – iz takih ali drugačnih razlogov. Verjamem, da smo spoznali: vsak ima odgovornost najprej do sebe, a skupaj gre lažje, hitreje, uspešneje, bolj radostno ... Pa četudi za krajši čas zgolj viralno.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS (zvonka.pangerc@acs.si)

PROF. BARICA MARENTIČ POŽARNIK, 80-LETNICA

Te dni je praznovala 80-letnico upokojena profesorica pedagoške psihologije ddr. Barica Marentič Požarnik. Po diplomu iz psihologije in pedagogike je na obeh področjih tudi doktorirala, iz psihologije v Ljubljani, iz pedagogike v Zagrebu. Pretežni del svoje poklicne poti je delovala na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Njeno področje zanimanja, poučevanja in seveda tudi raziskovanja je bilo *psihologija učenja in poučevanja*, kjer se je ukvarjala z učenjem in dejavniki učenja. To jo je pripeljalo do posebnega zanimanja za *izobraževanje učiteljev*. Z zanimanjem za *visokošolsko didaktiko* je posegla na andragoško področje. Zanimalo jo je didaktično usposabljanje visokošolskih učiteljev za izboljšanje kakovosti poučevanja in učenja ter problemsko zasnovan študij. Med dejavniki zagotavljanja kakovostnega študija je poseben pomen pripisovala študentskemu tutorstvu. V središče postavlja učečega se študenta, kar obravnava tudi v knjigi 'Skupinsko delo za aktiven študij' (v sodelovanju s soavtorico Melito Puklek Levpušček). Visokošolske didaktike se je lotevala

tudi organizacijsko, saj je bila ustanoviteljica in deset let predsednica Slovenskega društva za visokošolsko didaktiko. Bila je pobudnica ustanovitve Centra za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete, ki ga je tudi vodila od leta 1978 do 1985 in od 1996 do 2005. Svoja spoznanja je objavljala v več kot desetih knjižnih delih in seveda v številnih člankih in referatih. Med knjižnimi deli omenimo dve uspešnici, ki sta doživeli več ponatisov; to sta: 'Dejavniki in metode uspešnega učenja' (Ljubljana: Univerzum, 1980) in 'Psihologija učenja in pouka' (Ljubljana: DZS, 2000). Pri raziskovanju se je zavzemala za uporabo akcijskega raziskovanja kot dejavnika učiteljevega razmišljanja in profesionalne rasti.

Pri predstavitvi Barice Marentič Požarnik je treba posebej poudariti njeno pojmovanje učenja, po katerem se nedvomno razlikuje od drugih slovenskih pedagogov. Če ti pojmujejo učenje praviloma kot način izpeljave izobraževanja in pouka, je pri Barici Marentič-Požarnik pojmovanje učenja mnogo širše (povzemam ga po njenem prispevku 'Pomembno je samostojno uravnavanje učenja', Marentič-Požarnik 1998, 21-29). Ne zadovolji je kvantitativno pojmovanje učenja, to, da je učenje le kvantitativno povečevanje (kopičenje) znanja, memoriranje 'od zunaj podanih vsebin', trajnejša zapomnitev dejstev, metod in postopkov z namenom, da jih boš kdaj pozneje uporabil (pri tem gre za sprejemanje, kopičenje, dodajanje nečesa); to ni le »sprememba v vedenju, informacijah, znanju, razumevanju, stališčih, spretnostih in zmožnostih...«, temveč je tudi luščenje osebnega smisla iz naučenega ter konstruiranje svojega znanja, da bi bolje razumel sebe, soljudi, življenje, resničnost ipd.. To je kvalitativno pojmovanje učenja – spreminjanje pogledov in s tem tudi spreminjanje sebe. Raziskave o učenju, pravi, nas pripeljejo do spoznanj (n. d., 23-24): da pri učenju niso pomembne le vsebine, temveč tudi sam proces učenja; da učenje ni le spoznaven, temveč tudi čustveno obarvan in socialen proces; da učenje ni le sprejemanje že pripravljenega znanja, temveč tudi postavljanje in preverjanje domnev, vključevanje domišljije, postavljanje vizij; ni le sprejemanje objektivnega znanja od drugih, temveč tudi samostojna, aktivna (re)konstrukcija idej, (po)ustvarjanje lastnega znanja; da zajema tudi sistemsko in intuitivno mišljenje, tudi z interdisciplinanim povezovanjem, je tudi medpredmetno in z življenjskimi problemi in izkušnjami povezano znanje; da merilo uspešnega učenja ni le količina, temveč kakovost pridobljenega znanja (globlje razumevanje pojavov, uporabnost v novih okoliščinah, ustvarjalnost) hkrati s kakovostjo samega procesa učenja. Ta spoznanja pomembno vplivajo tudi na pojmovanja poučevanja. Če je učenje aktivna konstrukcija smisla in poteka kot živa interakcija, ga ne moremo pojmovati le kot sprejemanje in kopičenje in pouka ne kot transmisijo (razlaga, predavanje), temveč kot živo interakcijo (sodelovalno učenje, dialog, raziskovalno in problemsko učenje itn.). Učitelj usposablja učenca, da postopno prevzame odgovornost za svoje učenje, da se osamosvoji; učitelj navaja učenca na metaučenje – na razmišljanje, analizo, nadziranje lastnega procesa učenja. Govorimo o premiku od poučevanja k učenju. Raziskave kažejo, ugotavlja avtorica, da v zdajšnjem šolskem sistemu prevladujejo pojmovanja učenja na kvantitativni ravni in frontalna učna oblika s predavanji. Barica Marentič Požarnik je seveda za svoje delo dobivala številna priznanja, ima naziv 'zaslužna profesorica Univerze v Ljubljani'. Poleg ugleda, ki si ga je s svojim delom pridobila doma, je sodelovala tudi v mnogih mednarodnih projektih. V slovenski prostor je vnesla številne izvirne in plodne zamisli, koncepte, pristope in spremembe, katerih skupni imenovalc in rezultat sta kakovostnejši in bolj humani vzgoja in izobraževanje v Sloveniji.

Zoran Jelenc (zoran.jelenc@quest.arnes.si)

JEONJU (전주), UČEČE SE MESTO V JUŽNI KOREJI

V Južni Koreji je zelo bogata praksa učečih se mest (*learning cities*), ki se je začela razvijati s projekti po letu 2000.

Jeonju ima nekaj več kot 650.000 prebivalcev.

Vir: <https://trip101.com/article/best-things-to-do-in-jeonju>

O učečih se mestih v Južni Koreji potekajo različne raziskave, ki so lahko zanimive tudi za slovensko okolje. In Tak Kwon, JunghwanKim in Doo Hun Lim v svojem članku *Becoming a Lifelong Learning City: Lessons from a Provincial City in South Korea* predstavijo Jeonju (<http://www.jjan.kr/>), ki se je kot učeče se mesto uveljavilo s pomočjo programov in praks, ki spodbujajo izobraževanje vseh meščanov. Programe vodi občina. Mesto si prizadeva povezati različne organizacije, ki so družbeno, zgodovinsko in kulturno pomembne v lokalnem območju, da bi na ta način spodbujali regionalni razvoj, vitalizacijo lokalnega gospodarstva ter družbeno vključenost meščanov. Zelo **poudarjajo ustvarjalnost** na različnih področjih, tudi na področju učenja kulinarike.

Mesto ustanavlja bralne krožke za učenje zgodovine, spodbuja krožke za ohranjanje korejske tradicionalne kulture in programe opismenjevanja. Posebej izobražujejo andragoge, ki vodijo izobraževanje odraslih. Ponujeni so programi doživljajskega učenja v tradicionalni kulturi, s čimer gojijo pripadnost lokalnemu okolju/mestu in državi.

Jeonju je najbolj prepoznaven po **festivalu vseživljenjskega izobraževanja**, ki se ga udeleži več kot 130 izobraževalnih institucij, skupin in klubov. Zelo zanimiva je tudi Šola upanja (angl. Hopeschool), ki je celovit program opismenjevanja. Poudarek je na poučevanju osnovnega Hangula, korejskega abecednega sistema.

Larisa Bric in Sara Bračko, študentki koreanistike ter pedagogike in andragogike FF UL

(larisa.bric@gmail.com; sara.bracko@gmail.com)

ANGLEŠČINA KORAK ZA KORAKOM: I-UČBENIK ZA STAREJŠE ODRASLE

Starejši se zanimajo za učenje angleščine, vendar primanjkuje primernih gradiv in učnih pripomočkov. Z brezplačnim in enostavno dostopnim i-učbenikom želimo povečati možnost

dostopanja do vsebin in gradiv, ki bodo služili pri učenju angleščine od temeljnega znanja do uporabe. Uporabljali ga bodo lahko udeleženci različnih vrst neformalnega izobraževanja starejših, hkrati pa je namenjen tudi izvajalcem izobraževanja (npr. učiteljem, prostovoljcem, študentom, družinskim članom itn.). Učenje z i-učbenikom bo namenjeno tako posamezniku in njegovi interni uporabi, iz 'domačega naslonjača', kot tudi večjim organiziranim izobraževalnim skupinam. Služil bo predvsem mentorjem in izvajalcem izobraževalnih programov in vsem, ki si želijo spoznavanja ta jezik.

V prvi vrsti bo namenjen starejšim, zato bo učbenik prilagojen njihovim potrebam in specifičnim značilnostim. Omogočil bo postopno spoznavanje angleščine preko značilnih fraz in besedišča, ki je uporabno za ciljno populacijo. Prednost i-učbenika bo predvsem takojšnja povratna informacija, stopnja interaktivnosti, ki bo omogočala bolj dinamično pomnjenje. Zvočni posnetki bodo ponazarjali ter tako pomagali pri učenju izgovorov naučenega.

Številne raziskave kažejo, da je učenje jezika učinkovita strategija za ohranjanje kognitivnih zmožnosti, zato bomo pripravili ustrezna didaktična gradiva in učbenik za različne starostne skupine starejših. S projektom želimo spodbujati tudi samostojno učenje starejših v medgeneracijskih skupinah. Digitalno učenje pomembno prispeva k omogočanju hitrega in enostavnega dostopa do gradiva. Na takšen način lahko vsem omogočimo pridobivanje znanja.

Nastajanje i-učbenika in spletne strani je v polnem teku, zaključilo se bo v poletnih mesecih.

Primer ene izmed lekcij v nastajanju. Avtor: Strahinja Jovanović

The screenshot displays a digital learning interface. On the left is a vertical menu with options: Lesson 01, Lesson 02, Lesson 03, Lesson 04, Lesson 05, and Dictionary. The main area is titled 'Lesson 01: About me' and contains a task: 'Count and write out the number. Preštej in zapiši število z besedo.' Below this, there are three orange cars and two televisions. The cars are labeled with a text box containing '.....cars' and the televisions with '.....TVs'. The interface includes 'Back' and 'Next' buttons at the bottom.

Učenje angleščine preko spleta. Foto: U. Kapler

Projekt je del Študentskih inovativnih projektov za družbeno korist (ŠIPK), kjer se medsebojno povezujemo visokošolski zavodi z negospodarskimi organizacijami. Naša skupina se povezuje s centrom dnevnih aktivnosti za starejše občane v Kopru. Smo skupina študentk in študentov Filozofske fakultete, Fakultete za računalništvo in informatiko in Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Mojca Suhovršnik, Urša Kapler, Mateja Kužner Čelešnik, Filozofska fakulteta UL (msuhovrsnik1996@gmail.com)

MOČ MOJEGA TRENUTKA

Imam vnuka. Ravno danes je star 11 let in izjemno sem mu hvaležna za mnoga spoznanja o sebi. Ime mu je Oskar. Moj vnuk je izjemen človek in moj veliki učitelj. Danes bom z vami podelila samo eno od svojih spoznanj o sebi.

Karkoli Oskar dela, to dela z izjemnim žarom in navdušenjem. Ni pomembno ali riše, ali smuča, ali pripoveduje pravljice, ali peče torto z mano, ali se igra... Vedno je 100-odstotno v sedanjem trenutku, iz sedanjega trenutka črpa zadovoljstvo, radost, navdušenje... Zanj ne obstaja včerajšnji trenutek ali jutrišnji trenutek. Zanj obstaja samo **TA TRENUTEK** in brezmejni užitek v tem trenutku in navdušenje nad tem trenutkom.

Opazovala sem ga, kaj dela, ko je v tem trenutku, kako to dela, kako oddaja energijo, kaj se z njim dogaja, kakšno razpoloženje ga preveva, in odločila sem se, da se tudi sama poskusim »igrati« na ta način. Modelirala sem ga, bi rekli tisti, ki poznajo znanja in spretnosti nevrolingvističnega programiranja. VERJEMITE, DELUJE! Ni enostavno, je pa vredno! Svet naenkrat postane drugačen, vse okoli nas je jasnejše in svetlejše, v sebi čutimo globok mir in zadovoljstvo, notranji spokoj, izpolnjenost...

Vprašali se boste: »Kaj se dogaja?« Tudi jaz sem o tem veliko razmišljala.

Problem je v notranjem nezadovoljstvu

Vse svoje življenje so se moji starši, vzgojitelji, učitelji, mož, sodelavci trudili, da bi se jaz poistovetila s svojim umom. Počasi sem ustvarila sliko o tem, kdo sem in začela sem verjeti v svoj lastni jaz. Rodil se je moj EGO, vir vsega mojega trpljenja, begavosti, tesnobe in nemira. Da bi moj ego lahko obstal, se hrani z razmišljanjem o moji preteklosti in moji prihodnosti. Če vzpostavim prijateljski odnos s sedanjim trenutkom, se moj ego nikamor ne more oprijeti, da bi lahko obstal in se krepil.

Ste opazili, da vam nenehno nekaj manjka, da nenehno hrepenite in hlepate za nečim? Tudi za vsem tem se skriva ego. Naš ego želi materialne dobrine, denar, uspeh, ugled, moč, potrditev. Samo tako je lahko vedno bolj pomemben. Tudi ko vse to dobi, ste vi še vedno prazni, neizpolnjeni, razcepljeni. Nič »zunanjega« ne more izpolniti naše notranje praznine! Njo lahko zapolnimo samo od znotraj tako, da se zavemo svoje notranje biti, oz. tega, kdo v resnici smo.

Pretirano (kompulzivno) razmišljanje

Sodobni človek je »bolan«. Bolan je zaradi pretiranega razmišljanja. Rekli boste: »Ta je bosa!« Ni čudno!? Od nje »boluje« večina prebivalcev Zemlje. In ravno zaradi tega se nam zdi, da ne gre za bolezen. Nekaj posameznikov poznam, ki so na svoje pretirano razmišljanje celo ponosni.

Pretirano razmišljanje je naš notranji glas, ki nenehno kritizira in negoduje, nenehno premleva ene in iste zgodbe. Pretirano razmišljanje je izvor našega trpljenja, zastruplja nas, zastruplja naše prijatelje, sorodnike, sodelavce, nam jemlje energijo in nas izčrpava. Naš um je lahko naše koristno orodje, je pa lahko tudi sila, ki nas uničuje in nas celo lahko uniči. Dobro in koristno se je tega zavedati.

Posameznik se na žalost pretirano istoveti s svojimi mislimi in težko dojema dejstvo, da se njegova prava narava ne skriva v njegovem umu, ampak v globini njegove biti. Eckhart Tolle v knjigi Moč sedanjega trenutka trdi, da je celo 80 do 90 odstotkov naših misli popolnoma nepotrebni.

Razmišljanje o nečem, kar je bilo, oziroma kar se bo šele zgodilo, pogloblja naše nezadovoljstvo in nas oddaljuje od stvarnega življenja. Ta se vedno dogaja SEDAJ. Tolle pravi da preteklost in prihodnost ne obstajata, ker izkušnjo lahko doživimo samo v tem trenutku.

Torej, resničen je samo ta trenutek, prihodnost in preteklost pa sodita v psihološki čas. Ko sprejmete to misel, se vaše življenje lahko postavi na glavo, se lahko popolnoma in za vedno spremeni. In meni se je, zahvaljujoč mojemu vnuku Oskarju. Zato sem mu globoko hvaležna. In še vedno se učim biti tu in zdaj in uživati v tem trenutku!

Morda se je vredno prepričati, da je TA TRENUTEK tisto »ta pravo«? Ali pa tudi ne!?

Kako deliti čar »tega trenutka« z drugimi?

Razmišljala sem, da bi čar tega trenutka, veliko moje odkritje in spoznanje, delila z drugimi, prijatelji in tistimi, ki bi prijatelji lahko še postali. Pred nekaj leti sem osmislila aktivnost Dan tu okoli nas. Razmišljala sem, da je 25. maj pravi datum za te vrste aktivnosti. Ta datum se mi je vtisnil globoko v spomin, kot dan, ko praznuje mladost svoj dan, ko cvetijo vrtnice, ko je želja in potreba po druženju največja, ko ...

Tako se vsako leto 25. maja zberemo prijatelji in drug drugemu podarimo znanje in izkušnje, ki jih imamo. **Letošnji Dan smo namenili vrtnicam in rastlini leta 2020, cikoriji. Družile nas bodo »v tem trenutku« teme: Vrtnice v likovni in besedni umetnosti, Vonj po**

vrtnicah, Slovenska zeliščna dediščina, Navadni potrošnik ali cikorija, Damaščanka, ženske in menopavza, Vonj po vrtnicah, Izdelava rožne vodice...in da ne bo ravno vse virtualno ob 17.00 uri vabimo na Izmenjavo sadik, semen, rastlin... in vrtnični čaj.

Letošnje leto ni navadno leto. Korona je med nami. Odločili smo se, da dan izpeljemo v virtualni obliki. Pridružite se! Program dobite na jelica@vskv.si. Če morda letos ne utegneta, pa naslednje leto, ko se bomo družili v »živo« 25. maja 2021.

Jelica Pegan Stemberger, Glotta Nova Ljubljana

IZ GLASILA UŽO MAJ 2020

»Učiti se in zaslužiti v ekonomiji dolgoživosti« - svetovni posvet na zaslonih ZOOM, 7. april 2020. 130 zagovornikov starejših z vseh celin je bilo na zaslonu programa Zoom na svetovnem posvetu Lifelong Learning and Earning (slov. Učiti se in zaslužiti v ekonomiji dolgoživosti). V imenu SUTŽO se ga je udeležila prof. dr. Ana Krajnc. »Ekonomija dolgoživosti mora starejšim ponuditi, kar želijo, a treba bo razmisliti o starejših potrošnikih in trgu dolgoživosti, ki ga ne razumemo dobro,« je bilo poudarjeno. Bolj kot se pričakovana življenjska doba daljša, bolj narašča skupina starejših porabnikov, delavcev in inovatorjev. Delovne skupine so razmišljale o ekonomiki dolgoživosti in vseživljenjskem izobraževanju. Kaj potrebujemo? Raznolikost, drugačnost in s tem konkurenčnost, ki jo morajo spodbujati vsi in starejši sami. Boriti se je treba proti starizmom, premestiti poudarek s krhkega zdravja starejših na njihovo proizvodnost. Vse politike naj bodo vseživljenjske! Dialog generacij naj poteka povsod: na delovnem mestu, v krajevni skupnosti itd. Bistven je dostop starejših do izobraževanja. Podjetništvo starejših spodbuja inovativnost in proizvodnost, ki je plod medsebojne povezanosti različnih akterjev. »Študenti v poznejših letih naj bodo deležni štipendij za študij,« so zaključili. Države naj bi usmerjale starejše, da se vpišejo v izobraževalne programe, ki ustrezajo potrebam starejših in družbe. (Vir: Ana Krajnc)

Tudi v času Covida-19 snujemo evropske in druge projekte. Nove teme? Ljubljana, januar-april 2020. Tri mesece smo posvetili razvoju enajstih tem, ki bodo morda postale predmet izobraževanja izobraževalcev starejših odraslih ter neposredno ali posredno starejših samih. Kot je že v navadi, se bodo tako razvili novi izobraževalni programi, novi modeli. Ni nam bilo lahko, kajti ko družbo obvladuje eno samo veliko vprašanje, težko razmišljamo še o čem drugem. Pa vendar, upamo na boljše čase! Za katere teme gre: vprašanje socialno-kulturnega spola v izobraževanju starejših in vprašanja žensk. Ženskam je pomembnejša kulturna razsežnost izobraževalnih programov,boljšanje lastnega življenja in življenja drugih (True to Age, True to Gender). Numeričnost v izobraževanju malo izobraženih in funkcionalno nizko pismenih starejših in njihova primarna motivacija za učenje (LearnersMot 2), vzpostavljanje mreže izobraženih starejših nad 60 let na temelju umetnosti in v okviru izbrane soseske (Dream Neighbourhood). Kako zadržati osebe nad 45 let na delovnem mestu in pritegniti mlade upokoјence za občasno vračanje na delovno mesto (Vision). Razsvetljeni dejavni starejši potrošniki, prepoznavanje polresnic in kritično mišljenje (TAG). Ples, misleče starejše telo in kognitivne zmožnosti (DOUL). Ustvarjanje medgeneracijskega gibanja itd. (Vir: Dušana Findeisen)

Izbral Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si)

IZ SPOROČIL EAEA

Sedma mednarodna konferenca o izobraževanju odraslih

Vodstvo EAEA spodbuja svoje člane, da se udeležijo VII. mednarodne konference o izobraževanju odraslih (The International Conference on Adult Education – CONFINTEA VII), ki ga označujejo kot najpomembnejši svetovni dogodek na področju izobraževanja in učenja odraslih; na njem se zberejo predstavniki vlad ter nevladnih in medvladnih organizacij. Sedma konferenca bo leta 2022 v Maroku. Zdaj se začenjajo priprave na konferenco. Predstavnica EAEA Aleksandra Kozyra, ki je pripravila informacijo, nam priporoča ogled podrobnosti o konferenci, ki jih je mogoče videti v prilogi k temu obvestilu – CONFINTEA VII na PDF.

Mednarodne konference o izobraževanju odraslih se dogajajo v časovnih razmikih enajst do trinajst let, od leta 1949, ko je bila prva v Köbenhavnu, sledile pa so konference v Montrealu 1960, Tokiu 1972, Parizu 1985, Hamburgu 1997, Belemu do Para (Brazilija) 2009.

Virtualna izpeljava generalne skupščine EAEA

Zaradi specifičnih okoliščin (korona-virus, omejitve druženja) letos ne bo mogoče izpeljati v živo generalne skupščine EAEA, ki bi morala biti v Bratislavi. Skupščino bodo izpeljali virtualno. Načrtovani dve točki bosta na skupščini izpeljani takole: 1. Strateška razprava o predloženem gradivu, v času od 28. maja do 3. junija 2020; 2. Volitve organov EAEA za prihodnje obdobje, od 2. do 8. junija.

Agenda o učenju odraslih po letu 2020

V preteklih tednih so imeli upravni odbor EAEA, predsednik in tajnik številna srečanja s predstavniki civilne družbe in predstavniki Evropskih institucij. Pomembna točka teh srečanj je bilo nadaljevanje Agende o učenju odraslih (European Agenda for Adult Learning after 2020) po letu 2020. Ker ta čas Evropska komisija ni pripravljena prevzeti pobude in predlaganje nadaljevanja Agende, bo EAEA sama začela svojo kampanjo za novo Agendo.

Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si)

ADEES, E-glasilo Andragoškega društva Slovenije

Uredniški odbor: dr. Zoran Jelenc, Ida Srebotnik, mag. Marija Velikonja

Oblikovanje naslovnice: Irena Hlede.

Oblikovanje strani: Špela Močilnikar